

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

*Κυριακή των Αγίων Πατέρων (Α΄ Οικ. Συνόδου) – Ιωάν. 17, 1-13
(24/5/2015)*

Τα χαρακτηριστικά των Αγίων Πατέρων

Τα πάνσοφα στόματα του Λόγου, τους Αγίους και Θεοφόρους Πατέρες που συγκρότησαν την Α΄ εν Νικαία Οικουμενική Σύνοδο, τιμούμε σήμερα, αγαπητοί μου αδελφοί. Τους Θεοκίνητους εκείνους άνδρες που έβαλαν τις βάσεις για την οριοθέτηση της Ορθόδοξης Θεολογίας, καταδικάζοντας την πρώτη μεγάλη αίρεση του Αρείου, η διάδοση της οποίας έθετε σε μέγα κίνδυνο την ενότητα της Εκκλησίας. Έκτοτε, οι Άγιοι Πατέρες ανεδείχθησαν οι διάδοχοι και ερμηνευτές των Αγίων Αποστόλων, οι διαχρονικοί στυλοβάτες της Εκκλησίας, οι απλανείς διδάσκαλοι της οικουμένης, που δεν φάνηκαν άπαξ στην ιστορία, που δε μίλησαν για το χθες της Εκκλησίας, αλλ΄ εξακολουθούν να θεολογούν και να φωτίζουν την ζωή των Χριστιανών όλες τις εποχές, στα πρόσωπα και σύγχρονων διαδόχων τους.

Είναι αλήθεια πως η ενασχόληση με τους Πατέρες της Εκκλησίας φέρνει στο φως ποικίλες πτυχές του έργου τους, αναδεικνύει τον αγιασμένο βίο τους, προκαλεί θαυμασμό για την ηρωική στάση τους ενώπιον εθνών και βασιλέων για την υπεράσπιση της αλήθειας του Ευαγγελίου. Εμείς, όμως, θα σταθούμε στα βασικά χαρακτηριστικά τους, που τους συνοδεύουν καθ΄ όλη την ιστορική τους διαδρομή και συνιστούν τα κορυφαία σημεία της γνησιότητάς τους.

Το πρώτο χαρακτηριστικό τους ήταν πως, πριν καταστούν Πατέρες της Εκκλησίας, μεταμορφώθηκαν σε κατά χάριν τέκνα του Θεού. Η πνευματική τους υιότητα, σε σχέση με τον Θεό, επέτρεψε την αυθεντική τους πατρότητα, σε σχέση με τους ανθρώπους. «Πριν η γραφίδα κινηθεί πάνω στον πάπυρο ή την περγαμηνή, προσέφεραν την ύπαρξή τους ως κατάλευκη σελίδα, προκειμένου ο Θεός Πατέρας να εγγράψει επ΄ αυτής το θέλημά Του. Πριν θεολογήσουν, έγιναν ολόκληροι μια φλόγα αγάπης και ευγνωμοσύνης, που ζήτησε να φθάσει στην Πηγή πάσης δόσεως αγαθής και παντός δωρήματος τελείου...»¹. «Η ζωή των ήταν πλήρης εμπειριών χάριτος. Ζώντας μέσα στις διαστάσεις αυτής της εμπειρίας έγιναν παγκόσμιοι Πατέρες, που τροφοδοτούν έκτοτε την οικουμένην με τις λάμπεις των εκπάγλων ωραιότητων του ουρανού, όπως τις εβίωσαν μέσα στο υπερούσιο κλίμα της Λατρείας. Τα βιώματα αυτά δεν ήσαν εγκεφαλικά ή απλώς

¹ Δημητριάδος Ιγνάτιος, Χαιρετισμός στην έναρξη των Ιερατικών Συνάξεων της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος, Βόλος 16/10/2012

συναισθηματικά. Ήσαν καρδιακά και πνευματικά, όπως καρδιακή ήταν και η προσευχή και η ζωή των...»².

Το επόμενο χαρακτηριστικό των Αγίων Πατέρων είναι ότι, ενώ έζησαν στην εποχή τους, εξακολουθούν να ζουν και στις μέρες μας. Αυτό μπορούν να το διαπιστώσουν εκείνοι που δεν επαναπαύονται μόνο στο γράμμα των λόγων τους, αλλά αναζητούν, με πάθος, το πνεύμα της Θεολογίας τους. Μπορούν να το διακριβώσουν εκείνοι που δε νοιάζονται απλώς για το τί είπαν οι Πατέρες στην εποχή τους, αλλά για το τί θα έλεγαν σήμερα, αν έρχονταν αντιμέτωποι με το σύγχρονο εκκοσμικευμένο και αποϊερωμένο πνεύμα της κοινωνίας. Δε μπορούν να το ανακαλύψουν εκείνοι που, με επιπολαιότητα, προχειρότητα και σκοπιμότητα, κρύπτονται στανικά πίσω από το γράμμα των λόγων τους, κυρίως όταν θέλουν να καταγγείλουν διαφορετικές από τις δικές τους απόψεις και ψάχνουν απεγνωσμένα να βρουν πρόσωπα να στοχοποιήσουν, προκειμένου να αυτοεπιβεβαιωθούν. Μπορούν να το κατακτήσουν εκείνοι που επιλέγουν να γίνουν μιμητές τους, επικαιροποιώντας το πνεύμα τους, χωρίς κομπλεξισμούς και ακρότητες, αλλά με διάθεση διαρκούς μαθητείας, ως μαθητές προς Διδασκάλους.

Αυτό είναι το τρίτο χαρακτηριστικό των Αγίων Πατέρων: είναι διαχρονικοί Διδάσκαλοι, όχι ξερών και αποστεωμένων δήθεν θεολογικών γνώσεων, αλλά του τρόπου προσέγγισης και βίωσης της ζωής του Χριστού. Γι' αυτό και ο αείμνηστος π. Γεώργιος Καψάνης έλεγε ότι «μη μαθητεύοντες στους Αγίους Πατέρες μας, πάσχουμε από αναισθησία, αδυνατούμε να κατανοήσουμε την ορθόδοξο λειτουργική, ησυχαστική και νηπτική παράδοση της προσευχής και της πνευματικής ζωής... Στερούμεθα πραγματικής ταπεινώσεως, η οποία θα μας βοηθούσε να αναγνωρίσουμε την αποτυχία της ιδικής μας «ευσεβείας» και να δεχθούμε, εν μετανοία, την ευσέβεια της Εκκλησίας, όπως μας την παραδίδουν οι Άγιοι Πατέρες μας... Η σωτηρία του καθενός από μας και η ανακαίνισης της Εκκλ/κής ζωής εξαρτάται από την εν μετανοία επιστροφή μας στους Αγίους Πατέρες»³.

Έχοντας παρουσιάσει, δι' ολίγων, αγαπητοί μου, τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα των Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας μας, περαίνουμε τον λόγο μας με μία απαραίτητη προτροπή, προς όλους, Κληρικούς και λαϊκούς: «Είναι ευνόητη η ανάγκη της μελέτης των Πατερικών έργων. Δεν είναι πολυτέλεια η συναναστροφή μας με αυτά. Αποτελεί θέμα του ευ ζην μας, για να μπορούμε να ξεφεύγουμε από τη δεισιδαιμονία στην οποία μας οδηγεί η άγνοια και η αμέλειά μας. Ιδιαίτέρως στην εποχή μας που πάμπολλες εκδόσεις Πατερικών έργων

² Χριστόδουλος (+), Αρχιεπίσκοπος Αθηνών & Πάσης Ελλάδος, «Υμνήτωρ», Τιμητικός τόμος για τον Μακαριστό Υμνογράφο Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη, σελ. 45

³ «Πειραϊκή Εκκλησιά», 263, Οκτώβριος 2014, σελ. 15

γίνονται, νομίζουμε ότι θα δώσουμε λόγο στο Θεό, αν δεν τις εκμεταλλευτούμε. Στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας και των οικονομικών και των διανοητικών, πρέπει να κάνουμε συχνή χρήση, έστω και για λίγη ώρα, των Πατερικών θησαυρισμάτων. Μας οδηγούν οι Πατέρες, αβίαστα και αλάνθαστα, στην ένταξή μας στην Βασιλεία του Θεού»⁴. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

⁴ Πρωτ. Γεώργιος Δορμπαράκης, «Οι Πατέρες της Εκκλησίας: γνήσιοι φορείς και θεματοφύλακες της Ιεράς Παραδόσεως». Εισήγηση στην Α΄ Γενική Ιερατική Σύναξη της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος, 16/10/2012